

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

† Monsignore Anton Peterlin.

Dne 20. novembra t. l. okrog 8. ure zjutraj je zadonel veliki zvon v Šmihelu ter oznanil tej obširni župniji, da je v Gospodu zaspal njen skrbni duhovni pastir po kratki, a mučni bolezni. Še do zadnjega petka je vse po navadi opravljaj, isti dan še maševal — pa z veliko težavo, a prikazal se mu je „šen“ v glavi, ki ga je bil že pred par leti spravil v nevarnost, in se končal s smrtnim izidom zadnjo sredo zjutraj.

Župnik Peterlin je bil rojen v Klečah fara Dol ob Savi 14. januarja 1833. Šole je obiskoval v Ljubljani ter bil po dokončanih bogoslovnih studijah dne 30. julija 1857 posvečen v mašnika. Knezoškof Anton Alojzij je novomašnika Peterlina poslal za kapelana v veliko župnijo Stari trg pri Ložu. Služboval je potem večinoma na težkih kaplanijah kakor pozneje v Rovtah nad Logatcem, potem na Igu, odkoder je šel za 3 mesece kot upravitelj v Želimlje, in se zopet vrnil na Ig. Še enkrat ga je škofijstvo poslalo v Stari trg pri Ložu. Ko je bila l. 1871 vsled smrti župnika Antona Mejača izpraznjena župnija Šmihel pri Novem Mestu, se zglašil zanjo kapelan Anton Peterlin. Patron novomeški kapitelj izbere njega za župnika šmihelskega in da je bil dobro izbral — spričuje Peterlinovo več kot 40letno pastirovanje v tej razsežni župniji.

Bila je 6. povelikonočna nedelja l. 1871 dne 21. maja, ko tedanji prošt-dekan Simon vitez pl. Wilfan predstavi šmihelski fari novega župnika Antona Peterlina želeč mu božjega blagoslova v tem obširnem delokrogu. Župnik Peterlin se z vso gorečnostjo loti prenovljenja svoje župnije. Ni se bal truda ni žrtev, da v svojih župljanih vneme in utrjuje ljubezen do Boga in ljubezen do hiše božje. Cerkveno življenje se je zmiraj bujnice razvijalo. K temu so pripomogle bratovščine sv. Franciška Pavlanskega, sv. Rožnega venca, pozneje Marijine družbe, ki s svojimi pobožnostmi blagodejno uplivajo na vernike. Taki verniki so pa tudi vneti za lepoto hiše božje. Župnikova beseda za prenovitev farne cerkve je našla sprejemljiva srca. Za Mihelovo l. 1878 je dobila dvojno vezilo — križev pot in nove zvonove. Lepa je bila slavnost tisto nedeljo, ko so od Beršlina peljali skozi mesto z vencii in zastavami ozališane zvonove v Šmihel. Vsi 4 zvonovi tehtajo 45 dun. stotov in so tako ubrano uliti, da se pri zvonjenju človeku kar topi čuteče srce. V tem obziru daleč slovi Samassova livarna v Ljubljani.

Na Potovrhu je bil premožen posestnik Mah. Ta župnika naprosi, naj prevzame skrb, da se osnuje samostanska šola za vzgojo ženske mladine, da bo i ona dobila boljšo izobrazbo, kakor jo prejema možka mladež pri oo. franciškanih. Župnik Peterlin, upoštevajoč okoliščino, da je Novo Mesto središče naše Dolenjske in kot tako poklicano nuditi bližnji in daljni okolici šolskih zavodov za boljšo izobrazbo naše mladeži, ponudi ustanovo mestnemu županstvu; a v svoje veliko presenečenje izve, da je mestni odbor odklonil to ponudbo. Baj je že takrat novodobni liberalizem zasedel rotovške prostore. Župniku ni preostajalo drugega, nego samemu lotiti se dela. Nameraval je v Kandiji na sedanjem sejmišču sezidati zavod, da bi bilo tudi mestu bolj na roko. A tudi to nakano so preprečili mestni uplivi. Prav slučajno se mu posreči dobiti prostor za staro kaplanijo v Šmihelu in tam zgradi l. 1886 šolsko stavbo v zmislu ustanovnika ter jo izroči Šolskim sestram de Notre-Dame. Ta hiša se je razvila v krasen zavod z internatom in navadno ljudsko šolo 5 razr., meščansko šolo s 3 razredi in še 1 razred za oddajene deklice. Poleg tega

je bila tu več let šola za gluhoneme deklice, dokler ni dežela vsled raznih ustanov postavila za obojni spol lastne gluhonemnice v Ljubljani. V tem zavodu se vrše tudi razni učni tečaji, knjigovodski, gospodinjski itd., kakor jih v zadnjih letih hvalevredno podpira naš deželni odbor. — Koliko lastnih sredstev je župnik Peterlin utaknil v ta šolski zavod, znano bo le v bukvah življenja.

Med možmi, kateri so ustanovili „Hranilnico in posojilnico v Kandiji“, nahajamo župnika Peterlina, kateri je bil v njenem nadzorstvu od l. 1890 do pred par leti, ko je radi preobloženosti odložil to častno mesto.

Poleg podaljšane cerkve je skrbel, da so se popravile tudi podružnice, večinoma so dobile pri zvonikih nova ostrešja.

Nove organizacije zahtevajo tudi primernih prostorov. Dasi je bil Peterlin še mož iz stare šole, vendar je znal prav presoditi nove struje, v kolikor so opravičene in jih je privzeli v izobrazbo in gmotno podkrepitev našega ljudstva. Omislil je prelepo dvorano v stari kapelaniji, katero je prezidal tudi v šolske svrhe. Postavil pa je nad mežnarijo novo kapelanijo za dva duhovna pomočnika, ki bota pri obširnejem delokrogu vedno bolj potrebna.

Župnik Peterlin je včasih prijel tudi za pero. Dobrotnikom novih šmihelskih zvonov v spomin je l. 1879 spisal „Drobtinice iz zgodovine Šmihelske“. Te bodo dobro služile kot podlaga za obširnišo župno kroniko, če se je kateri gospod kedaj loti. Da bi verniki imeli večji duhovni dobiček od raznih pobožnosti, ki se gojijo v župniji, napisal je župnik primeren pouk. Tako imamo v rokah: „Petirnati škapulir“ v samozaložbi l. 1884, kjer razlaga njih zgodovino in pobožne vaje. Iz jednecega namena je l. 1895 že v 3. natisu izšla brošurica: „Marija, kraljica sv. Rožnega venca“, ki pojasnjuje to bratovščino, katera vsako l. nedeljo obhaja pri ljubljene procesije. — Sv. misijoni in duhovne vaje, ki jih je večkrat omislil svojim ovčicam, so pospeševali krščansko življenje. Temu je pripomogla tudi župnikova abstinenca — kot živ dokaz za zdravje in visoko starost.

V političnem obziru je bil vsikdar zvest slovenskemu geslu: za vero, dom, cesarja, katero je neomadeževano ohranila sedanja S. L. S. Čudil se je, ko je bilo v zadnjih letih pri raznih volitvah tudi v njegovi župniji oddanih mnogo socijalističnih glasov, da se dá ljudstvo tako preslepiti . . . a pri luči bolje ogledano, je v tistih glasovih tičala nevera. Tako se umeva tudi okoliščina, da pri zadnjih občinskih volitvah ni združil prav vseh glasov na svojo osebo . . . Bil je najstarejši odbornik velike občine Šmihel-Stopiče, katera mu je za zasluge podelila častno občanstvo.

Plodonosno delovanje vrlega moža so priznale višje oblasti. Cesar je podelil župniku Peterlinu zlati zaslužni križec s krono. Knezoškof ga je imenoval za duhovnega svetnika. L. 1907 dne 30. julija je postal župnik Peterlin zlatomašnik ter je isto nedeljo v veselje svojih faranov slovesno obhajal zlato mašo. Ob tej priliki ga je sv. Oče imenoval svojim častnim komornikom z naslovom Monsignore.

Pogreb † Monsignora v petek dopoldne je bil veličasten. Od vseh strani so prihitali župljani in drugi znanci ter čestitelji ranjega, da mu skažejo zadnjo čast. Prošt-dekan dr. Elbert je na čelu okrog 40 duhovnikov vodil dolgi spreved. Po cerkvenih žalnicah je rekvjem daroval kanonik Virant, kot najstarejši kapelan pokojnega župnika. G. prošt je v jedrnatem govoru omenjal neminljivih zaslug, ki si jih je pokojni duhovni pastir pridobil osobito za šmihelsko župnijo. Radi več tisoč broječega občinstva se je spreved razvil po vasi, koder imajo svoje krajše procesije. Ljudske in kmetijska šola, mladeniška in dekliška družba s svojimi zastavami in dolge vrste mož ter mladeničev so si sledile tako, da so bili prvi že na pokopališču, ko so zadnji korakali še konec vasi. Meščanska godba je igrala žalostinke.

Ob krsti so nosili in svetili ključarji in občinski odborniki. Za krsto pa je korakalo mnogo zastopnikov javnih oblasti, na čelu jim c. kr. deželno-vladni svetnik baron Rechbach, oba gg. župana, mestni in šmihelski, oba gg. častnika mestne garde, veliko gospodov in dam iz okolice.

Tako smo položili k zadnjemu počitku moža, ki je bil sijajen vzgled duhovske delavnosti v slavo sv. cerkve in v občini blagor svojega ljudstva. Skromen v svojem nastopu, a vedno odločen v tistih načelih, ki morejo naš narod pripeljati k boljši bodočnosti. In zdaj počivajo njegovi ostanki na mirodvoru prijaznega grička, njegov duh pa naj zre od nadzračne trume sv. Mihaela ter naj prosí blagoslova širni župniji sv. Mihaela, kateri uprav zdaj veljajo besede, ki jih je nekedanji kapelan tudi že blagopokojni Marešič zapel ob slavnosti „novih zvonov“:

Kadar se prijatelj loči,
Vzame od svetá slovó,
Zvon, le milo se zajoči,
Da se zjoka mi okó! . . .
Milo, milo le zvonite,
Kadar v grob nas ponesó,
Ljube znance pa budite,
Da za nas pomolijo.

Gospodarstvo.

Domača gnojila na travnikih.

Travnike moramo gnojiti, če hočemo, da bo več krme. Če ni domačega gnoja pa z umetnimi gnojili! Pa tudi v tem slučaju, če gnojimo z umetnimi gnojili, storimo prav, če gnojimo drugič z domačimi gnojili. Če bi gnojili edino in zmeraj le z umetnimi gnojili, ne bi nikdar dosegli tako lepih vspehov, kakor če menjavamo umetna gnojila z domačimi gnojili.

Izmed domačih gnojil so dobra vsa, gnojnica, kompost in hlevski gnoj. Gnojnica je kakor stvarjena za travnike. Po travnatih in živinorejskih krajih jo povsod rabijo in se z njo prav hvalijo. Pozna se to na travniški ruši in na ondodni živini. Pri nas so pa redke izjeme tisti, ki z njo gnoje. Našim gospodarjem manjka sploh še gnojničnih jam, dasi bi lahko mnogo gnojnice dobili izpod svinjakov in iz tlakanih hlevov. Na tisoče jo gre vsako leto v zgubo! Nujno je treba, da jo začnemo tudi pri nas rabiti in napravljati gnojnične jame, ki se bolj izplačajo na naši kmetiji kakor vsaka druga zgradba. Eno leto z gnojnico, drugo leto z umetnimi gnojili, tako gnojenje bo rodilo največ vspeha!

Izvrsten gnoj je za travnike mešani gnoj ali kompost, t. j. tisti prsteni gnoj, ki ga dobiš če mešaš cestno blato z raznimi odpadki gospodarstva, s plevelom itd. in s stranišnim gnojem. Dobro pripravljen kompost je droben in izgleda kakor črna prst. Kompost ima vse potrebne redilne snovi v sebi in je za travnike v tem oziru še boljši kakor gnojnica. Z njim gnojimo sedaj v pozni jeseni, na ta način, da ga razpeljemo v male kupčke in raztrosimo. Pri nas ga še malokdo napravlja, dasi zasluži, da ga prav povsod napravljamo. Kompost ni izvrsten le za travnike, ampak tudi za vinograde in sadno drevje. Veliko je pri njem pa tudi to vredno, ker nas prav nič ne stane.

Slednjič je tudi hlevski gnoj prav dober za travnike, le škoda, da ga za travnike nič ne ostaja. Ves hlevski gnoj gre pri nas na njive. Res, da nam na njivah največ zaleže, vendar nam tudi na travnikih izvrstno deluje. Jeseni raztrošen se spomladi zopet pograbi. Najvažnejše snovi izpere dež oziroma snežnica v zemljo, ugodno vpliva pa tudi tisti drobiž, ki ostane v ruši. Če gnojimo s hlevskim gnojem, je prav, če gnojimo prihodnjič z umetnimi gnojili, ker se taka menjava najbolj izkaže. Tudi pri nas moramo sčasoma tako daleč priti, da bomo saj nekaj hlevskega gnoja vsako leto lahko privoščili našim travnikom. —r—

Našim gospodinjam po deželi.

Pri reji plemenih svinj je paziti na marsikaj, da gre vse po sreči. Sicer se prav rado zgodi, da trpimo škodo. Zato hočemo opozoriti danes na nekatere stvari, ki so pri reji plemenih svinj prav važne, ki se pa rade opuščajo, posebno v krajih, kjer niso tej reji tako vajeni. Pred vsem je važno, da plemeno svinjo navajamo na se, da postane krotka in sicer s tem, da jo nagovarjamo in čehljamo po životu in po vimenu. Malo dni pred porodom je pogledati, ali svinja pripušča (če ima mleko) ali ne. Če svinja malo pred porodom nima dosti vimena in nič ne pripušča, kar se pri mladica pogostoma opazuje, potem je dobro, da se po vimenu

parkrat na dan z roko podrgne, da se obrne več krvi v vime. Ko se porod bliža, je tudi po noči večkrat k svinji pogledati, da ne zamudimo potrebne pomoči. Porod se pri svinjah navadno lahko zvrši, posebno pri takih, ki so bile dosti zunaj v ograjenih vrtovih ali na paši. Rojena praseta je dobro obrisati. Časih se porod vrši tudi po več ur, kar opazujemo zlasti takrat, če je bila reja manj prikladna, če so se držale svinje preveč v svinjaku in so se vsled neprimerne reje preveč zdebile. Če je svinja mirna, njeno vime pa napeto, je najbolje, da spravimo rojena praseta takoj k vimenu, da sesajo. To je najbolj naravno in upliva ugodno tudi na svinjo. Kaj drugega je, če bi svinja tega ne trpela, če bi bila vsled poroda preveč razdražena in nemirna. Le v tem izjemnem slučaju naj se stavijo v mehko nastljano košaro (jerbas), da se po končanem porodu podlože k vimenu. Prva skrb je sedaj, da imajo praseta dosti mleka, svinja pa dosti „mlečne“ klaje. Če bi svinja ne imela dosti mleka, kar poznamo na tem, da praseta nemirno okrog svinje lazijo in cvilijo, potem je skrbeti z drgnenjem vimena, da se čimpreje zalije z mlekom. To drgnenje lahko pospešujemo s tem, da namažemo vime prej z žganjem. Vime je seveda potem dobro in do suhega zbrisati. Drgnenje samo je večkrat ponoviti. Po drugi strani pa je skrbeti, da dobi svinja dosti mlečne krme. Zmes kuhane pese, pšeničnih otrobov in kuhanega ječmena je v tem času najbolj prikladen živež za prasno svinjo. Namesto ječmena se daje v prvem tednu z najboljšim vspehom tudi kuhan ričet (ješprenj). Prve dni je s praseti veliko dela po dnevu in po noči, ker je treba paziti, da se tudi slabotnejša praseta nasesajo, po drugi strani pa, da svinja praset ne povalja. Ta paznja je toliko časa potrebna, dokler se praseta ne znajo starki dobro umikati.

Po porodu je otrebo takoj odstraniti. Če bi se svinja po porodu slabo počutila, če noče žreti in nima mleka, potem se je bati, da dobi poporodno vročnico, ki je nevarna. V takem slučaju, naj se svinja najprej dobro in večkrat zdrgne po celem životu, da se pregreje. Razen tega je skrbeti, da žival ni zaprta, kar dosežemo najbolj priprosto z brizgljanjem. Praseta je imeti na suhem in na gorkem, to je potem glavna stvar, da bo vsa reja vspešna. Nič ni slabšega za mlade živali, kakor če jih imamo v moči, nesnagi in na mrzlem. Taka praseta morajo hirati in k nič priti in naj ima svinja še toliko klaje in mleka. —r—

Politični pregled.

Delegacije v Budimpešti nadaljujejo obravnave o skupnih potrebščinah naše monarhije. Jugoslovanski delegati so po dr. Korošču in dr. Smodlaki označili svoje stališče. Ako naša država samoumevno na Balkanu varuje avstrijske interese in se zavzema za Albanijo, koliko bolj potrebno je, da svojim jugoslovanskim državljanom podeli vse ustavne pravice, da bodo zadovoljni v svoji domovini. Zato se mora neustavni položaj na Hrvatskem odpraviti; Bosni spopolniti ustavo. — Odobrili so se proračuni za mornarico, armado, zunanje zadeve. Slovenski delegati so glasovali zoper odobritev potrebščin za zunanje zadeve, ker minister Berchtold dosti ne upošteva jugoslovanskih zahtev. Ker vojna uprava prezira domačo avtomobilno industrijo, je bil vsled dr. Kramarjeve interpelacije sprejet predlog, da se vladni nezadostni odgovor ne vzame na znanje. — Pri dvornem obedu je cesar nagovoril tudi slovenska delegata Fona in dr. Korošca ter omenjal delavnosti goriškega in štajerskega deželnega zbora. Oba delegata sta odgovorila, da je mogoče sodelovanje, ako večina prizna opravičene slovenske zahteve. Cesar na to: To bi bilo želeti.

Državni zbor se posvetuje v odsekih. Vlada je vsled jugoslovanske obstrukcije predložila začasen proračun, katerega pa utegnje naši poslanci tudi zavleči, ako se ne bodo upoštevale njihove opravičene tirjatve.

Na Hrvatskem traja še Cuvajev sistem. Cuvaj si je naročil po velikih županih deputacije, ki naj pridejo se mu zahvalit za njegovo dobro upravo. Zadnji teden je prišlo po komandi res 211 deputacij, pred katerimi se je Cuvaj pohvalil, kak lep red vlada na Hrvatskem. A v Zagrebu se je bilo isti dan bati hudih izgredov. Kmetje so tudi spoznali, da so jih na deželne troške privlekli v Zagreb. Bog daj Hrvatom potrpežljivost, da opusté vse nepremišljene manifestacije. Saj itak vsa kulturna Evropa obsoja Cuvaj-evo strahovlado.

V Dalmaciji je avstrijska vlada razpustila občinska sveta v Splitu in Šibeniku, ker so meščani manifestirali radi jugoslovanskih zmag na Balkanu. Razpust bi se moral izvršiti le v sporazumu z deželnim odborom, kateri pa tega ne odobruje, ker baje ni postavnega razloga.

Z bojišča na Balkanu je najvažnejša novica, da so Srbi po 4 dnevni, nepretrgani bitki zavzeli Bitolj ali Monastir ter razpršili zahodno glavno armado, večinoma pa jo ujeli s 5 generali vred. Ostanke te armade Srbi še nadalje zasledujejo proti Lerinu (Florini), ki so ga že zavzeli in proti Debru, ki so ga tudi že zasedli.

Grki so že 8. oktobra zasedli Solun, kmalu nato so Srbi in Bulgari tudi dospeli v mesto. Grški kralj je imel slavnosten vhod v Solun, kjer je bil veselo sprejet.

Črnogorci so zdaj res vzeli Sv. Ivan Meduanski in Leš — in se najbrž združeni s srbskimi oddelki pomikajo ob jadranski obali proti Draču. Pri Skadru še niso dosegli posebnih uspehov.

Bulgari so za od Turkov naprošeno premirje stavili imenom združenih držav pogoj, da se Turčija odpove svoji evropski posesti. A Turčija je tak pogoj odbila in hoče vojsko nadaljevati. Zato se je bitka ob čataldžski črti zopet začela 22. novembra. Turčija dobiva ojačenja iz Male Azije. Boji so ljuti in silno krvavi.

Turško brodovje je hotelo napasti luko Varno, a so je bulgarske torpedovke odgnale.

Albanski Miriditi so Srbe, prodirajoče proti Jadranskemu morju, sprejeli kot osvoboditelje kristjanov izpod „nekrsta“-mohamedanca.

Bulgari nadaljujejo imenom balkanske zveze s Turčijo pogajanja za premirje.

Med Avstrijo in Srbijo traja konflikt radi konzula Prohaske v Prizrenu še nadalje. Vedno dohajajo nasprotujoča si poročila o njegovi osodi. Odšel je poseben avstrijski kurir Edl v Prizren, da zadevo preišče. Upajmo, da se stvar mirno reši. Bog nas varuj vojske.

Nemški cesar je zadnji teden sprejel avstrijskega prestolonaslednika Fran Ferdinanda. Obisk je gotovo v zvezi z Balkanom.

Trgovina in obrt.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Urban Horvat, zborniški svetnik.

IX.

Pri volitvi podpredsednika je bilo oddanih 20 glasovnic, od teh se je glasilo 14 na ime gosp. Kamila Pammerja, 6 na ime gosp. Jerneja Ložarja. Za podpredsednika je torej izvoljen gosp. Kamilo Pammer. Novoizvoljeni podpredsednik se oglasi k besedi in pravi, da sprejema izvolitev in da hoče biti nepristranski, kadar mu bo voditi zbornico.

Pri volitvi provizornega predsednika je bilo oddanih 20 glasovnic, od teh je bilo 6 praznih, 14 pa se jih je glasilo na ime gosp. Ivana Schreya. Za provizornega predsednika je torej izvoljen gospod Ivan Schrey, ki se zahvali za izkazano mu zaupanje in izjavlja, da sprejme izvolitev.

Za računске pregledovalce so bili na predlog gospoda zborničnega člana Josipa Lenarčiča izvoljeni gg. zbornični člani: Ivan Mejač, Ivan Podlesnik, Maks Samassa.

Ad VI. Zaradi dogovora glede volitev v odseke prekine predsednik sejo za pet minut. Po zopetni otvoritvi seje se oglasi k besedi zbornični član gosp. Josip Lenarčič ter predlaga, da se določijo kakor doslej trije odseki: obrtni, trgovski in prometni, od katerih naj šteje vsak po pet članov.

Sprejeto soglasno.

Nato se izvolijo na predlog zborničnega člana g. Josipa Lenarčiča sledeči zbornični člani soglasno v posamezne odseke:

V obrtni odsek gg. zbornični člani Ivan Ogrin, Kamilo Pammer, Viktor Rohrman, Ivan Schrey, Franc Stare;

v trgovski odsek gg. zbornični člani Andrej Gassner, Ivan Knez, Ivan Mejač, Ivan Podlesnik, Feliks Urbanc;

v prometni odsek gg. zbornični člani dr. Edwin Ambrositsch, Ivan Hribar, Josip Lenarčič, Jernej Ložar, Josip Perdan.

Ad VII. Za zbornična zastopnika pri komisijonalnih razpravah zaradi zagotovitve vojaških naravnih potrebščin sta bila soglasno izvoljena na predlog zborničnega člana Josipa Lenarčiča gg. zbornična člana Josip Perdan in Ivan Schrey.

Ad VIII. V šolske odbore obrtno-nadaljevalnih šol v Radovljici, na Bledu, v Krškem, v Toplicah-Zagorju, v Šmartnem pri Litiji in v Ribnici je zbornica izvolila za svoje zastopnike in sicer: za obrtno-nadaljevalno šolo v Radovljici svojega člana g. Leopolda Fürsagerja, trgovca v Radovljici; za obrtno-nadaljevalno šolo na Bledu gosp. Ivana Rusa, trgovca na Bledu; za obrtno-nadaljevalno šolo v Krškem gosp. Antona Omersa, čevljarja v Krškem;

za obrtno-nadaljevalno šolo v Toplicah-Zagorju g. Toma Koprivca, posestnika in gostilničarja v Zagorju; za obrtno-nadaljevalno šolo v Šmartnem pri Litiji g. Ivana Razboršeka, trgovca v Šmartnem; za obrtno-nadaljevalno šolo v Ribnici gospoda Filipa Peterlina, usnarja v Ribnici. (Št. 1379 ex 1912.)

Ad IX. Za namestnika člana pridobinske deželne komisije je zbornica izvolila svojega člana gospoda Leopolda Fürsagerja, trgovca v Radovljici.

Ad X. Predsednik podeli besedo zborničnemu članu g. Viktorju Rohrmannu, ki stavlja sledečo interpelacijo: „Pri dne 13. in 15. februarja t. l. izvršenih dopolnilnih volitvah trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je bil izvoljen za člana tudi in sicer v tretji trgovski kategoriji neki Podlesnik ml., trgovec. Stanovališče bilo je zaznamovano na glasovnicah: Ljubljana. — Podlesnik s takim stanovališčem de facto ne ekzistira. Ker so mi razmere rodbine Ivanov Podlesnikov znane in sem upravičeno dvomil, da da bi mogel biti izvoljen kak Ivan Podlesnik ml., trgovec s stanovališčem v Ljubljani, sem se začel za stvar zanimati in dognal, da je pri zглаševalnem uradu mestnega magistrata prijavljenih troje Ivanov Podlesnikov in sicer:

Ivan Podlesnik, rojen 1837. leta (starejši),

Ivan Podlesnik, rojen 1864. leta (mlajši) in

Ivan Podlesnik, rojen 1881. leta (najmlajši).

Dognal sem pa tudi, da stanujeta prva dva v Ljubljani, tretji, najmlajši, leta 1881. rojeni, je pa pri mestnem magistratu odjavljen, ker se je dne 8. maja 1908 preselil v Št. Vid nad Ljubljano. Poizvedel sem pa tudi pri obrtni oblasti, da je posestnik trgovine na Starem trgu št. 10 le-ta, torej najmlajši Ivan Podlesnik, in to od dne 24. septembra 1906 naprej. Informiral sem se tudi v trgovskem registru, ako je njegov oče, to je leta 1864. rojeni Podlesnik upravičen „per procura“ signirati in ondot izvedel, da Ivan Podlesnik, mlajši, niti protokoliran ni. Vsakemu pri zadnjih volitvah izvoljenih članov te cenjene zbornice dostavljeno je bilo po zborničnem slugi obvestilo c. kr. volilne komisije, da je bil ta za pravega zborničnega člana izvoljen. Koncema tega obvestila so bili novo izvoljeni člani pozvani, da vsled določil § 10., zakona z dne 29. junija 1868., drž. zak. št. 85, in § 12. zborničnega volilnega reda, potrjenega po c. kr. trgovinskem ministrstvu z razpisom z dne 12. oktobra 1905, št. 49.294, sporoče c. kr. volilni komisiji tekoma osmih dni, štetih od dneva po izkazanem osebnem obvestilu, ako prevzamejo izvolitev. Na poli, na kateri so izvoljeni člani prejem tega obvestila potrjevali, podpisal je prejem Ivan Podlesnik ml., oče posestnika trgovine na Starem trgu št. 10, ki je po imeniku volilcev za volitev udov in namestnikov občinskega sveta stolnega mesta Ljubljane med volilci III. volilskega razreda vpisan pod št. 5690, kakor sledi:

Podlesnik Ivan jun., poslovođa, Stari trg št. 10.

Njegov podpis slučajno poznam.

Vprašal sem zborničnega slugo, ako je le-ta tudi izjavo o sprejetju izvolitve podpisal, kar mi je sluga potrdil.

Iz tega sledi:

1. Da ni prevzel izvolitve faktični posestnik trgovine na Starem trgu, marveč njegov oče, ki pa nima prokure.

2. Da, če bi tudi njegov sin, torej pravi posestnik trgovine, ono izjavo o sprejetju izvolitve podpisal, ne bi bila izvolitev zakonita, ker je izvoljen: Ivan Podlesnik ml., trgovec s stanovališčem v Primskovem pri Kranju.

Rešersiral sem namreč po Št. Vidu in izvedel, da se je ta najmlajši gosp. Ivan Podlesnik preselil pred dobrim letom v Kranj. Veleugledni gospod iz Kranja obvestil me je včeraj, da ima ta gospod Ivan Podlesnik stalno bivališče v Primskovem pri Kranju že kaki dve leti.

Prepričan sem, da je proglasila c. kr. volilna komisija Ivana Podlesnika ml., s stanovališčem v Ljubljani kot izvoljenega člana te zbornice le v dobri veri. Ker pa je bila slavna komisija v zmoti in tak Ivan Podlesnik de facto ne ekzistira, moral bi se poklicati po zakonitih določilih oni, ki je v isti volilni kategoriji dobil za njim največ glasov. Oziraje se na ta, od mene dognana dejstva, usojam si tu navzočega zastopnika visoke c. kr. deželne vlade preblagorodnega gospoda vladnega svetnika vljudno vprašati:

1. Ali hoče on kot predsednik c. kr. volilne komisije za trgovsko in obrtno zbornico v Ljubljani vse člane še k eni naknadni seji povabiti, v kateri se bi dognalo, če temeljijo sprednje moje navedbe na resničnosti, in ako to, 2. če bo potem c. kr. volilna komisija Ivan Podlesnikov mandat kot mandat človeka, ki ne ekzistira, razveljavila in po zakonitih določilih proglasila onega za izvoljenega, ki je dobil v III. trgovski volilni kategoriji za njim največ glasov?“

Vladni zastopnik gosp. deželnovladni svetnik Gustav Kulavics se oglasi k besedi in pravi, da ne smatra za dopustno stavljati interpelacij na vladnega zastopnika v zbornici. Navzlic temu pa izjemoma in brez prejedica izjavlja, da je volilni akt v zborničnih dopolnilnih volitvah definitivno končan. Volilni rezultat se je pravilno ugotovil in razglasil. Po dokončanem uradovanju volilna komisija ne obstoji več.

Zbornični član gosp. Viktor Rohrmann izjavlja, da se z odgovorom ne more zadovoljiti ter da si pridržuje pritožbo na c. kr. trgovinsko ministrstvo.

Zbornični član g. Ivan Hribar je mnenja, da se je zgodila formalna napaka. Interpelacija na tem mestu v tej obliki po njegovi sodbi ni mogoča. Predlaga torej, da gospod interpelant naslovi interpelacijo na zbornično predsedstvo, ki bo storilo nadaljne korake pri c. kr. deželni vladi.

Zbornični član gosp. Viktor Rohrmann se temu akomodira. Predsednik nato zaključil sejo ob 7. uri zvečer.

Zabavi in pouku.

Tihotapci.

Povest. — Spisal Ognjeslav.

(Dalje.)

Anton skoči po trsju kot obstreljen jelen, pa že opazi pred seboj ljudi, obrne se v drugo stran, zopet preganjavci, pa naj si boče kar hoče, vidi pred seboj mlinskega hlapca z debelo gorjačo, zapodi se proti njemu in ga pahne daleč proč, da se kar zarije v trsje, a v tem hipu pridrve proti njemu drugi hlapci, stražniki, mlinar in Miranovič.

Ko je Miranovič videl Antona lezti v grmičje, hitel je on, mlinar in drugi hlapci proti oni strani, le edini Pikolini je ostal na mestu. Pobere Miranovičevo puško, ki jo je ta vrgel od sebe, in mirno opazuje divjo gonjo, ki je drvila po obrežju. Že ugleda Antona, ki vrže prvega hlapca v trsje, drugi za njim, in v hipu ko ga Miranovič, kateremu je Anton nasproti drvil, pograbi, pomei Pikolini in sproži.

Krogla sikne Antonu mimo glave, in edino slučaj, da ga je Miranovič prav v istem hipu pograbil in podrl na tla, ga je rešil gotove smrti.

„Za vruga, se vam li meša, ali že norite!“ zavpije Miranovič razjarjen, da streljate nad nas, ker tudi njemu je siknila krogla blizu ušes.

Med tem je bil Anton že zvezan in uklenjen, in z zaprtimi očmi ležal nepremično na tleh.

Ko pride Miranovič do Pikolinija, ga srpo pogleda in še ves jezen nahruli: „Ne bi bil mislil, da ste tako lahkomišljeni, da strelite med gnuječo ljudi. Več bi nas bilo lahko nesrečnih. Kaj vam je v misel prišlo?“

„Bal sem se, da Vam uide, pa sem ga hotel ustreliti, sam skoro nisem vedel kaj delam,“ se opravičuje Pikolini. „Zakaj pa niste preje strelili, ko je iz vode lezel? No pa pustimo pričkanje, da ga le imamo, sedaj nam ne uide več.“

„Da, hvala Bogu, da je tak zločinec na varnem,“ pristavi Pikolini. „S strahom sem danes jutraj čul o groznih dogodljivih sinočnega večera. Pridite k meni gospod Miranovič na kozarec črnega, radoveden sem, kako se je vse godilo, in iz kako strašnih nesreč ste se srečno rešili. Moram oditi, z Bogom!“

Prijazno smehljač drži desnico Miranoviču v pozdrav, katero pa ta prezre in se obrne proč.

Ko odide med lesovjem, zagodrnja Miranovič: „boš do sodnjega dne čakal, da ti še kedaj kaj zaupam.“ „Le pomislite,“ pripoveduje mlinarju, ki je še ves zmeden in začuden stal poleg njega, „pred kratkim sem bil tako bedast, da sem mu pripovedoval, kako sem spoznal člane tihotapske družbe, da so se kar sami zaznamovali, in mislite si mojo jezo, ko opazim drugi dan, da so si vsi osnažili barvo iz obleke. Bili so svarjeni, in nihče drugi jih ni mogel opozoriti kot ta vražji Italijan, ker nikomur nisem povedal o svojem činu, kakor njemu. Vam sem stoprv pripovedoval o tem pred dobre pol ure.“

„Čudno to,“ mrmra mlinar, „res čudno. Meni se prebrisani Italijan ne dopade, presladak je in preusiljiv. Pa kaj vidite na tleh, da tako strmite v eno mer,“ vpraša mlinar radovedno vodjo.

„Tole me zanima,“ odvrne Miranovič, in pokaže na mesto, kjer je preje stal Italijan.

„No to so v mehki ilovci dobro utisnjene njegove stopinje,“ reče mlinar, „a kaj imate na tem zanimivega? Mož nima velikega stopala, pač pa zelo široko.“

Miranovič vzame iz listnice kos papirja in skrbno meri z njim Pikolinijeve stopinje.

„Poglejte, prijatelj, te stopinje,“ veli Miranovič, „na notranji strani so bolj vtisnjene nego na zunanji, iz tega sledi, da je mož „iksast“, in stoprv danes sem opazil, da se Italijan v kolenih „kreše.“ Človek res nikoli ne opazuje dovolj.“

„Pa kaj vas to zanima?“ vpraša začudeno mlinar.

„Zelo, zelo,“ odvrne Miranovič. V teh le stopinjah je zapisana cela zgodovina zadnjih dni. Stvar je postala povsem drugačna. Za danes ne morem in ne smem nič govoriti še, če Vam prav zaupam, a kmalo bote slišali čudne reči.“ Takoj nato se poslovi, in zamišljen odide za stražniki v mesto . . .

Kdo bi popisal Antonova čutila, katera so mu navdajala srce, ko so ga stražniki uklenjenega peljali skozi vas v mesto. Otroci so drli skup ter ga še ven iz vasi spremljali, vaščani so plaho zrl nanj, in marsikatero pikro besedo je čul. Gledal je v tla, in srce mu je krvavelo zbog sramote, žalosti in obupa.

Takoj ga vedejo pred sodnika.

Anton je povedal vse prav tako, kakor se je godilo, le imena tovaršev ni hotel imenovati.

Sodnik mu ni verjel, češ, kako bi bil zvalil Miranoviča v hudi prelaz, če ni imel nobenega namena za ta čin. Še manj verjetno se mu je pa zdelo, da je viseč ob držaju nad prepadom rešil stražnika na breg. „Premislite dobro, kaj vas čaka,“ pristavi sodnik, „jutri bote zaslišani poleg prič, bote že drugače govorili. Če bote vse obstali, milejša vam bode obsodba!“

Antona odvedejo v zapor. Obupnosti ves iz sebe se vrže na trdo ležišče, mrklo zre v gole stene, a naposled zbog razburjenosti in utrujenosti zaspi tako trdo, da še ne čuti, ko mu je zdraynik, poklican od sodnika, ogledal rano.

„Čuden slučaj to,“ opomni zdravnik, „da morivec, tako mirno in trdno spi!“

Dopisi.

Vinska gorica Brezovica. Drage „Dolenjske Novice“, sprejmite nekoliko vrstic iz naše vinske gorice v fari sv. Križa pri Kostanjevici, ker se z naših krajev le redkokedaj kaj čita. Svetokriška vina slovijo daleč na okrog po svoji trpežnosti in dobroti. Tudi Brezovica spada med tiste vinske gorice. Letos smo tu pridelali vina približno do 2500 hektov, belega in rudečega. Vino je prav dobro, ker ni bilo pri nas nič toče in nič paleža, ako prav smo samo dvakrat škropili. Cene vina so zdaj 48 do 56 vinarjev. Vinski kupci se vljudno vabite k nam, bote prav dobro postreženi.

Prečna. Dne 16. t. m. se je vršila v občini Prečna volitev župana in sedmih svetovalcev. Županom je bil izvoljen Anton Turk, dosedanji podžupan in posestnik v Bršljinu, svetovalcem pa: Osolnik Anton, podžupan, Vintar Franc, Pavček Janez, Korbar Franc, Levstek Franc, Rakoše Janez in Jaklič Franc. Župan in svetovalci so vsi pristaši S. L. S. Izvolitev novega župana je napravila, kakor se sliši v obče, dober utis in upanje je opravičeno, da strankarstvo preneha; to tim bolj, ker mnogi nasprotni volilci trdijo, da niso bili načelno nasprotni, ampak iz osebnih ozirov. Novoizvoljeni odbor čaka mnogo važnega dela, prav posebne skrbi potrebujejo nekatera občinska pota. Imamo pa tudi krajevne potrebe, kakor je električna centrala v Luknji, katere moč bi se lahko podvojila in zraven luči se tudi mnogostransko porabila za napredek kmetijstva in obrti, ako bi prišla v spretne in podvzetne roke velesl. deželnega odbora. Tudi za ustanovitev in prospah mlekarne so pri nas ugodne razmere, seveda bi bilo treba gospodarstvo kmetij na primeren način vrediti. Tako bi imeli večji in mali posestniki stalen vir dohodkov iz svojih posestev. V dosego takih in enakih cilov, katerih je še več v občini, pa je potreba najprej previdnosti, sloge, vstrajnosti, potem zdatne pomoči od višjih in merodajnih krogov. Pri takih podjetjih res človek ne sme biti optimist, da bi videl povsod samo dobro srečo; a črnogled tudi ne sme biti, sicer bi sploh ničesar ne začel, ampak v sredi med obema je prava pot, in tisto imenuje slovenski pregovor „zlato“ pot.

Prečna. — Za novo farno cerkev v Prečni sta vrla fanta Kastelic Franc z Muhabera št. 8 in Kic Franc s Hudega št. 9 v Ameriki nabrala lepo svoto 244 kron, in sicer so posamni dobrotniki darovali v dolarjih: Kastelic Franc z Muhabera 5, Kic Franc s Hudega 5, Drenik Franc Bršljin 2, Potočar Jožef s Cegelnice 2, Progar Janez z Dol. Kamenc 2, Progar Josip z Dol. Kamenc 2, Pero Franc Daljnivrh 2, Rozenberger Cene z Rožičvrha 1, Verček Jožef z Beršljina 1, Bele Mar. Potočna vas 1, Bele Janez Potočna vas 0'50,

Doberdrug Franc Prečna 1, Brustolin Anton z Verone 1, Oklešen Rudolf s Podgore 1, Oklešen Janez s Podgore 1, Augustin Oklešen s Podgore 1, Koklič Janez Gor. Kamence 1, Koklič Jožef Gor. Kamence 1:50, Koklič Mar. 1, Potočar Mar. Canonsburg 0:50, Uršič Alojzij Prečna 1:50, Godec Blaž Hotovlje 0:50, Boštjan Poček od sv. treh Kraj. 0:25, Zorko Jan. Novomesto 0:25, Verček Janez Dol. Kamence 1, Verček Janez ml. 1, Bevc Anton Hudo 1:55, Florjančič Albin Ločna 1, Verček Jožef Cegelnica 1, Bele Matija Potočna vas 1, Kulovec Mar. Beršljin 1, Rozman Albert Beršljin 1, Udovič Janez s Selc Notr. 1, Plavc Jožef Suhor 1, Podboj Mar. Canonb. Pa. 1, Podboj Frančiška Can. Pa. 1, Mesojedec Jernej Krka p. N. M. 1, Cvetan Anton Gor. Kamence 1, Gorišin Frank. Smolenja vas 0:50. — Presrčno se zahvaljujem vsem blagim dobrotnikom imenom cerkvenega predstojništva in cele prečenske župnije. Blagoslovi Vas vsedobri Bog na priprošnju sv. Antona Padvanskega! Toplo se priporočamo še tudi drugim našim rojakom, živečim v različnih krajih in mestih daljne Amerike! Lepo prosimo! Vsem rodoljubni pozdrav! Šmidovnik Anton, župnik.

Suhor. Dolgo so se zavlačevale naše občinske volitve, slednjič so prišle in kakor so „Novice“ že poročale, so se končale s popolnim porazom prejšnjega župana Tomca, ki je mislil, da je ni moči, ki bi mu mogla priti do živega. A računil je brez krčmarja — v tem slučaju brez volivcev, ki imajo v takem slučaju odločivno besedo. Volivci pa so bili tega menjenja, da mora že biti enkrat konec gnjilemu liberalstvu, ki je povzročilo v naši prej mirni občini toliko podivjanosti in nas pred slovenskim svetom pripravilo skoro ob dobro ime. Imeli smo izobražene tajnike in pisanja zmožnega župana, pa so jo vsi skupaj zavozili in občinske stvari dovedli do velikega nereda — no že zdrav kmetski razum v osebi dosedanjega gerenta vrlega Klemenčiča je dokazal, da se dá občinske posle v redu voditi, četudi se ne prisega na napredno (!) zastavo, ki je nekaj časa že strašila po občini. — Dne 10. novembra je bila razpisana volitev občinskega starašinstva. Prišel je sam g. okrajni glavar Domicelj ter jo je vodil. Županom je izvoljen Marko Šuklje, posestnik iz Bušinjevsi št. 31, ki je vrl pristaš in znani zaupnik S. L. S. Šuklje po domače Kraševcec je pa tudi eden najbolj naprednih gospodarjev, ki se pouka ne brani, ampak po njem popravlja tudi svoja gospodarska poslopja, ki je obiskoval razne poučne tečaje itd. (Zvest naročnik in čitatelj je tudi naših „Novic“, katerih gospodarske članke uvažuje. Opomba uredn.) Upati je, da bo previdno vodil občinske posle in si ne bo dal vmes „fušati“ od kakih domišljavih tajnikov. — Tudi vsi svetovalci so pristaši S. L. S. — G. glavar je po izvršeni volitvi odbornikom v lepi besedi pojasnil, kako bi se gospodarske razmere zboljšale v Beli Krajini glede živinoreje, prašičoreje, . . . pašnikov . . . Upamo, da nas bodo merodajni činitelji podpirali. A prva potreba je v naši občini voda. Če vodovod ni mogoč, potem vodnjake . . . Novi župan, gg. naši poslanci, vsi se bote ganili, da bomo vodo čem prej dobili.

Prošnja.

Ker nekateri, ki so obljubili pripeljati za dijaško kuhinjo repe, zelja in fižola, še niso izpolnili te obljube, prosim, naj to store kmalu. Prosim pa tudi druge, ki morejo pomagati, naj pripeljejo imenovanih živil — pa ne za denar, ker ga nimam.

Dr. C. Ažman, vodja.

Domače in tuje novice.

Dar. Ekscelencija baron Schwarz, c. kr. dež. predsednik je — kakor se nam poroča iz Brusnic — poslal za uboge brusniške občine veledušen dar 100 kron. Bog povrni blagemu dobrotniku!

Dar. Mesto venca † Monsignoru Peterlinu je Hranilnica in posojilnica v Kandiji, katere soustanovitelj je bil, podarila „Balkanskemu odseku apostolstva sv. Cirila in Metoda“ 50 kron.

Osmina po † Monsignoru Peterlinu bo v sredo 27. novem. ob 7. uri zjutraj v Šmihelu.

Poroka. C. kr. finančni koncipist v Črnomlju Josip Mozetič je bil 19. nov. v Ljubljani poročen z učiteljico iz Rodin Anuško Rakovec. — Dne 20. novembra pa davkar v Mokronogu Fr. Arh z gdč. Kristo Strancar v Rihembergu.

Promocija: Na Dolenjskem dobro znani organizator S. L. S. g. adv. kand. Mark Natlačen je bil v sredo dne 13. novembra 1912 v veliki slavnostni dvorani dunajskega vseučilišča promoviran za doktorja prava. Dne 21. novembra se je poročil z gdč. Vido Kos.

Cecilijino društvo za stolno župnijo v Ljubljani priredi v proslavo sv. Cecilije, zavetnice cerkvene glasbe, v sredo dne

27. novembra 1912 ob pol osmih zvečer v stolnici cerkven koncert. Sodelujejo: Gosp. prof. Franjo Dugan, stolni organist v Zagrebu (orgle), g. Ignacij Hladnik, kapiteljski organist v Novem mestu (orgle), čast. g. Stanko Premrl, vodja stolnega kora v Ljubljani (orgle in kot voditelj koncerta), cerkveni zbor ljubljanske stolnice, pomnožen z nekaterimi drugimi ljubljanskimi gg. cerkvenimi pevci in pevkami ter oddelek Slovenske Filharmonije. Med sporedom izvaja g. Hladnik na orglah: Callaerts: a) Invocation, b) Marche de Fete. Op. 28., in Bach: Preludij v G-duru.

Stenski koledar za leto 1913

je izšel v lepi izpeljavi

v tiskarni J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

Cena 40 vin., s poštnino 10 vin. več.

Za Ljubljano in okolico ima zalogo

Prodajalna Kat. tisk. društva (Ničman) Ljubljana.

Diplomo častnega občanstva občine Brusnice je dne 18. novembra p. n. g. deželnovladnemu svetniku baronu Rechbachu izročila posebna deputacija, katero je on ljubeznjivo sprejel ter zagotovil svojo nadaljno naklonjenost.

Iz Št. Jerneja se nam poroča, da je ondi umrla ter bila 12. nov. pokopana Terezija Hudnik, ki je vodila gospodinjstvo v ondotnem župnišču. Bila je vsled svoje pobožnosti in pridnosti zelo čislana. Imela je lep pogreb. Marijine družbenice so jej svetile na zadnji poti, deklice pa jej grob obsipale s cveticami. N. p. v m.! — Žalostno je tudi poročilo, da nas zapusti gospod organist Jakob Čadež, ki je v izobraževalnem društvu našo mladino tako vrl izvežbal v glasbi. Odiše za kapelnika in organista v Biograd v Dalmacijo. Bil srečen med južnimi brati.

Šhod Sodalitatis za novomeško dekanijo bo 27. novembra v Šmarjeti.

Strašen požar v Trebči vasi pri Žužemberku je upepelil 14 hiš in nad 30 gospodarskih poslopij. Od cele vasi je ostalo 9 hiš in cerkev, katere je rešila žužemberška požarna bramba. Škoda je cenjena na 90.000 kron, zavarovalnine pa ni niti tretjine. Beđa nepopisna. Dobra srca naj pošiljajo pomoč ali na župnijstvo v Žužemberku ali pa na županstvo v Dvoru.

Zadnje žrebanje turških srečk v tem letu se vrši 1. decembra t. l., pri katerem bo izžreban glavni dobitok 40000 frankov in veliko drugih večjih in manjših dobitkov. Kdor še nima turške srečke, naj hiti, da jo pravočasno naroči in si s tem v slučaju dobitka vesele božične praznike zagotovi. Mesečni obrok znaša samo 4 krone 75 vinarjev, ki ga zmore pač vsakdo, ki ima namen nahraniti vsaj 230 kron, ki jih vsaka turška srečka mora zadeti, če mu že sreča ne nakloni glavnega dobitka. Pojasnila daje in naročila sprejema za Slovensko Stražo g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Belokranjska železnica je dobila tudi drugi predor pri Lazih; od obeh strani se je delo posrečilo, da so pri premerjeni točki skup prišli. Še to zimo bo prevrtan največji tunel pod Smukom nad Semičem, kjer delo vrl napreduje. — Istotako napredujejo dela od novomeškega tunela dalje. Ob Krki so že sezidani visoki stebri, ki se bodo obokali. Mostič za pomožna dela čez Krko je postavljen. Te dneve so nekak potopljalni zvon spravili na sredo Krke, kjer se bo delalo pod vodo za temelj mostu, na katerem bo zidan veliki srednji steber visokega mostu.

Slovstvo. Petra Bohinjca izbrani spisi. I. zvezek: Drobni ce. Cena 1 K. Tiskovno društvo v Kranju vrl pospešuje naše slovstvene zadeve. S tem zvezkom je začelo izdajati zelo zanimive spise g. P. Bohinjca. V tem snopiču je zbranih šest spisov, ki se vsi odlikujejo po mični vsebini in glatkem jeziku. Bohinjec spada med najboljše slovenske pripovednike. Te pripovedke bo ne samo mladina, kateri so v prvi vrsti namenjeni, rada čitala, ampak tudi odraščeni čitatelji. Kdo bi z zanimanjem ne sledil „Češki knežni“, čije osoda se razpleta na slovenski zemlji? Kdo bi ne sočustvoval z balkanskimi brati, ko čita v narodnem duhu sestavljeno „osveto v zarji krščanske svobode“. Zato pa vzemi in beri!

Gospodarske drobtine.

— Kmetijska šola na Grmu je pričela novo šolsko leto 4. novembra. Od 74 prosilcev je bilo sprejetih v šolo 54 učencev. Ker so trije odstopili, šteje šola 51 učencev in sicer 37 v obeh letnikih zimske šole in 14 v letni šoli.

— Gospodinjska šola v Šmihelu je pričela novo šolsko leto z mesecem oktobrom. Šola šteje 17 gojenk in sicer 10 notranjih in 7 vnanjih, ki prihajajo iz okolice v šolo. Gospodinjska šola je dobila letos nove svinjake, novo kurnico in potrebno opravo za mlečno klet, kakor posnemalnik, pinjo „Viola“ itd., tako, da imajo dekleta sedaj tudi doma potrebne pripomočke za praktični pouk v kmetijskem gospodinjstvu.

— Kmetijsko-nadaljevalni tečaj na Grmu se je pričel v nedeljo 17. novembra. V ta tečaj, ki se vrši ob zimskih nedeljah od 8. do 10. dopoldne, je vstopilo 30 učencev iz novomeške okolice. Tečaj bo trajal 4 mesece. — Tako imajo sedaj tudi vsi tisti ukaželjni mladenči iz novomeške okolice, ki ne morejo obiskovati kmetijske šole, ugodno priliko, da se stanovsko izobrazujejo.

— Živinozdravstveni tečaj na Grmu se je pričel dne 18. novembra. Za ta tečaj je bilo določenih samo 12 udeležencev, z ozirom na obilne prošnje pa, ki so dohajale od vseh strani, je deželni odbor sprejel 15 udeležencev in sicer vsakega iz drugega sodnega okraja. Število udeležencev je v tem tečaju omejeno, ker je le na ta način mogoče, da se z vspehom udeležujejo praktičnega pouka. Udeleženci stanujejo v okolici in sicer v Šmihelu in pri Božjem grobu. Vsak dan imajo 4 ure šolskega pouka, drugi del dneva se pa porabi za praktični pouk na zavodu in v okolici. Naše gospodarje v okolici prosimo, da se za slučaj potrebne pomoči pri porodu in nezgodah obračajo za čas tečaja na vodstvo tega tečaja oziroma na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu. Živinozdravstveni tečaj vodi deželni veterinar g. Černe, sodelujejo pa tudi učne moči zavoda.

— Naročila na modro galico sprejema kmetijska podružnica novomeška do 30. novembra. Prosimo še enkrat naša županstva v podružničnem okolišu, da zbero naročnike in pošljejo naročilne pole z aro vred podružnici do imenovanega časa. Bodi tudi še enkrat povedano, da velja to za galico, kakor jo vsako leto naročujemo pri c. kr. kmetijski družbi in ne za galico po znižani ceni, kakor si eden ali drugi napačno misli.

— Kletarski tečaji. V primeru z drugimi, bolj naprednimi vinorodnimi deželami, je naše kletarstvo še na jako nizki stopinji. Zaradi tega je zlasti sedaj, ko je nastala potreba, da vino izvažamo, nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimejo boljšega kletarjenja ter da pridelujejo dobro, okusno, čisto in stanovitno vino, ker je drugače nemogoče, s pridelki drugih vinorodnih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga gospodarju-vinogradniku še tako lepo grozdje, ako ne zna iz njega pripraviti tako pijačo, kakoršno se dandanes po svetu zahteva? Ravnotako je tudi za kletarje, vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom, znanje umnega kletarstva, zlasti pravilnega ravnanja s posodo in z vinom neobhodno potrebno, kajti iz najbolj zlahtne kapljice se z nepravilnim ravnanjem lahko naredi najgnusnejša pijača! Da imajo ukaželjni priliko, se v umnem kletarstvu temeljito izučiti, priredi c. kr. vinarski nadzornik B. Skalicky pri državni vzorni kleti v Rudolfovem tekom tekoče zime več trodnevnih kletarskih tečajev. Kdor se misli katerega teh tečajev udeležiti, zglasi naj se takoj pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Rudolfovem. Ker je število vdeležencev za vsak tečaj omejeno, treba se je, komur je na stvari ležeče, čim prej zglasiti. Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo o tem potom posebnega vabila vsaj en teden pred pričetkom tečaja obveščen.

C. kr. vinarsko nadzorstvo za Kranjsko v Rudolfovem.

— Vada za vidre. Lovci si glave belijo, kaj bi bilo nastaviti vidri, da bi se vjela. Ribe se ne loti in zato denejo tja, kjer pride vidra na suho, odprto lisico prazno, da jo vidra sproži, ako se na onem mestu valja. Deni živega raka na lisico in spusti oboje v vodo tam, kjer čutiš vidro. Po stranskih vodical se še dobijo mali raki, kateri ti bodo zvalili vidro v past.

Raznoterosti.

§ Obrtniški koledar 1913. Izdal in založil J. Hauptman, oficijal trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Obsega prav aktualno tvarino za obrtni stan. Letos objavlja knjigovodstvo za mizarje. Čudno je le, da navaja pri uzorcih samo liberalne časnike. Cena 60 vinarjev in poštino.

§ Slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček je na svetlo dala družba sv. Mohorja v Celovcu. Obsega nad 12.000 besed ali izrazov. V prav pripravi žepni obliki bo prav dobro služil osobito ob naših obmejnih krajih, pa tudi našim dijakom. Po dr. Sket-ovi smrti ga je priredil profesor Stefan Podboj. — Stane 2:50 kron.

Družba sv. Mohora. V naslednjem podajamo kratko oceno letošnjega knjižnega daru. — 1. Zgodovina slovenskega naroda. Veliko zanimanja in veselja bo zbudil II. zvezek „Zgodovine slovenskega naroda, o katerem po mogočnosti jasno in poljudno slika znani izborni zgodovinar osebe in razmere slovenskega naroda proti koncu srednjega veka. Tu vidimo, kako se je razvila naša mila domovina iz posameznih pokrajin, koliko bridkega boja je zavzilo naše ubogo ljudstvo v dobi nesamostojnosti, dokler mu ni zasvetila zvezda prostosti in duševnega napredka. — 2. Slovenske balade in romance. Družba je hotela s temi baladami in romanami od prvaka na tem polju Prešerna do najnovejšega pesnika Golarja zbuditi, kakor omenjata izdajatelja v predgovoru, zanimanje še za druge poezije dotičnih pesnikov. Ali se bo ta želja izdajateljev knjige uresničila, je seveda drugo vprašanje, posebno še pri priprostem ljudstvu, na katero se je treba posebno ozirati pri izdajanju družbinih knjig. Posebno značilno je, da je nad 20 umotvorov vzeti iz del Aškercarja, Zupančiča in Cankarja. — 3. Podobe iz misijonskih dežel. Z veliko večjim veseljem in zadovoljnostjo bodo bralci Mohorjevih knjig vzeli v roke drugo o podobah iz misijonskih dežel. Popisuje nam prav prijetno začetek, razvoj in sedanj položaj misijonskega delovanja na Japonskem. Veliko zanimanje ter sočutje bo zbuval podrobni popis stanja vzhodne cerkve na Balkanu. Na koncu podučnega popisa žalostnih, cerkvenih razmer na Balkanu, spodbuja k podpiranju tega apostolskega delovanja. — 4. Koledar. Kakor druga leta, je tudi letošnji koledar prav raznovrsten. Obsega dva životopisa ter par člankov o alkoholizmu in njega vplivu na človeško telo, o poroti in porotnikih. Prav lepo popiše vojsko v Tripolisu. Posebno se je marsikateremu vstreglo z imenikom letošnjih udov, kar bi bilo priporočati za vsako leto.

Loterijske številke.

GRADEC,	9. novembra	21	47	27	62	45
TRST,	16. novembra	25	44	73	40	30
GRADEC,	23. novembra	14	53	74	30	72

Dr. med. Ignac Paulič

primarij v bolnici v Kandiji
ordinira od sedaj naprej

od 1. do 3. ure v bolnici. 225

Zahvala.

226

Štejem si v dolžnost, izreči tem potom iskreno zahvalo vsem, ki so s svojo ogromno udeležbo pri pogrebu izkazali zadnjo čast blagemu gospodu župniku Mnsgr.

Anton Peterlinu.

Predvsem se zahvaljujem mil. g. proštu in preč. duhovščini ter preblag. g. dež. vl. svetniku okrajnemu glavarju baron Rechbachu kakor tudi vsem zastopnikom slavnih c. kr. uradov, blag. gospodu županu novomeškemu, načelniku novomeške garde blag. g. Bergmannu, domačemu polnoštevilno zbranemu občinskemu zastopu, šolskim vodstvom itd. Naj se mi oprost, da ne morem vseh odličnih osebno imenovati.

Vsem Bog plačaj!

Anton Kastelic.

Dražbeni oklic.

E 722/11

8

Dne 10. decembra 1912 dopoldne ob polu 10. uri bo pri spodaj ozna-
menjeni sodnji v izbi št. 8 dražba zemljišč vl. št. 1 in 2 kat. obč. Prečna,
obstoječih iz hiše št. 3 v Prečni, iz hleva, gospodarskih poslopij, svinjaka, 2 kozol-
cev, 6 travnikov, 4 gozdov, 7 njiv, vinograda in 2 pašnikov.

Nepremičninama je določena vrednost: 1.) ul. št. 1 k. o. Prečna na 17.000 K;
2.) ul. št. 2 k. o. Prečna na 450 K.

Najmanjši ponudek znaša ad 1.) 11333 K; ad 2.) 300 K.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin, smejo tisti, ki žele
kupiti, pregledati pri spodaj označenih sodnjih, v izbi št. 5 med opravnimi
urami.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,
dne 19. oktobra 1912.

221

Versteigerungs Edikt.

E 518/12

34

Am 21. Dezember 1912 vormittags halb 10 Uhr findet bei dem unten
bezeichneten Gerichte Zimmer Nr. 8. die Versteigerung der Liegenschaften a) E.
Z. 1048 und b) E. Z. 1082 der krainischen Landtafel bestehend aus dem Schloße
Breitenau samt umfangreichen Waldungen, Äckern, Gärten und Wiesen aus eigener
Wasserleitung, der Eigenjagd und dem Fischereirechte samt c) Zubehör be-
stehend aus Pferden und Wirtschaftsgeräten statt.

Die zur Versteigerung gelangenden Liegenschaften sind auf ad a) 40.324 K
84 h; ad b) 215.127 K 84 h und c) das Zubehör auf 9882 K bewertet.

Das geringste Gebot beträgt ad a) 26.884 K; ad b) 143.419 K; ad
c) 4941 K; zusammen 175.244 K; unter diesem Betrage findet ein Verkauf
nicht statt.

Die Versteigerungsbedingungen und die auf die Liegenschaften sich be-
ziehenden Urkunden können von den Kauflustigen bei dem unten bezeichneten
Gerichte Zimmer Nr. 5 während der Geschäftsstunden eingesehen werden.

K. k. Bezirksgericht Rudolfswert Abt. II.

am 13. November 1912.

220-2-1

Svarilo.

216-3-1

Podpisani opozarja slavno občinstvo, da bode dotični sam
škodo trpel, kdor bode njegovemu sinu Ludoviku Starič-u, sed-
larskemu pomočniku iz Št. Petra pri Rudolfovem, bodisi v blagu,
denarju ali po kaki drugi zvižčnosti kaj posodil ali na kak drug
zvit način kake menice podpisal.

Josip Starič,

Št. Peter p. Rudolfovem.

MOJA STARA

38-24-20

skušnja je in ostane, da je za odstranitev pég, kakor tudi v dosego
in ohranitev nežne in mehke kože ter bele polti najboljšo sredstvo
svetovno-znano milo „Steckenpferd-Lilienmilchseife“ znamke Stecken-
pferd tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. Komad po 80 h se dobi
v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfumov in vseh v to stroko
spadajočih trgovinah. — Istotako se priporoča Bergmannova lilijina
krema „Manera“ kot izborna sredstvo za ohranitev nežnih, belih,
ženskih rok; lonček po 70 h se dobi v vseh trgovinah.

Prodajam po nizki ceni dobro ohranjen glasovir

J. Rudež, grad Tolsti-vrh Št. Jernej.

222

Izprašana učiteljica

umetnih ročnih del prosi učenke za pouk in sprejema
vsakovrstna ročna dela v izvršitev. Natančneje se izve

Križatijska ulica šte. 155.

223-0-1

Stanovanje

224-3-1

obstoječe z dveh sob, kuhinje, kleti, svinjaka in majhne
njive prav pri hiši, se odda v Kandiji št. 74 blizu
Kandijanske postaje. Odda se s prvim decembrom 1912.

Več se izve pri Kušljanu, v Kandiji št. 5.

Srečke v korist „Slovenski Straži“.

Niti turška vojska ne more vzeti 400.000 frankov
katere bo dobil tisti, ki bo dne 1. dec. t. l. pri žrebanju
turških srečk zadel glavni dobitek!

Mesečni obrok samo 4 krone 75 vinarjev!

Izvanredno ugodna ponudba! 212-3-3

Skupina 4 srečk brez turške srečke z glavnimi dobitki
več 100.000 kron in 11 žrebanji vsako leto proti 46 me-
sečnim obrokom po samo 5 kron 50 vinarjev.

Pojasnila daje in naročila sprejema za Slovensko Stražo
g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg. 19.

Hiša s zraven spadajočim kmetijskim poslopijem,

vse v dobrem stanu, je iz proste roke na prodaj. Hiša je
pripravna za gostilno ali kako drugo obrt. Zraven spadajo tudi
njive in gozdi. Hiša stoji ob deželni cesti v Jurki vasi.

Naslov pove upravništvo Dolenjskih novic.

207-3-2

Lepo posestvo

20 minut od farne cerkve oddaljeno, tik državne ceste obsto-
ječe z nove hiše z velikim sadnim vrtom in vsega novega
gospodarskega poslopja, njiv za 40 mernikov posetve, 2 travni-
kov, 5 delov gozda, v katerem raste raznovrstno drevje in
gmajna, je iz proste roke na prodaj. Več pove lastnik
Franc Hrovat na Malem vrhu št. 10. fara Mirna peč.

Cena 12.000 kron.

214-3-2

Mlin v najem!

Dne 2. decembra ob 9. uri dopoldne
se bode oddal v najem farovski mlin v Št. Jerneju za eno ali
tri leta. Pogóji so razvidni v farni pisarni: —

219-2-2

Predstojništvo farne nadarbine.

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden
žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost
svojih otrok? Potem pišite „Slov. Straži“ v Ljubljani
po knjižico gosp. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju,
ki se vsakomur določilje popolnoma zastoj.

188-7-5

Lepo posestvo.

Proda se iz proste roke hiša, v kateri se
nahaja že več let dobro idoča gostilna s
precej velikim k tej hiši spadajočim vrtom,
nadalje s hlevom, v katerem se nahaja
žrebčarska postaja, ki je za gostilniški
promet precejšnega pomena, kakor tudi
vsega premakljivega k temu posestvu spa-
dajočega imetja pod zelo ugodnimi pogoji.

Poslopije se nahaja v prav dobrem stanju.
Več pove lastnik Fr. Čizmek, Žabja vas št. 38.

Popolnoma varno naložen denar Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

 $4\frac{3}{4}\%$ 5-0-21

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadržnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

Millijoni **Kašalj** hripavost, katar, zasli-
zdravijo **Kašalj** ženje, dušljivi in oslov-
ski kašelj
s Kaiserjevimi prsnimi karamelami „s tremi smrekami“.
6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in pri-
vatnih oseb dokazuje gotov uspeh. - - -
Bonbončki jako dobro prijajo in so ugodnega okusa.
Paket 20 in 40 vinarjev, ovojček 60 vinarjev, se dobiva
pri lekarnarjih: 168-24-7
Karl Andrijanič in J. Bergmann v Rudolfovem.

**Parna opekarna
v Zalogu - Breitenau**
naznanja, da je obče priljubljena, sedaj žgana
zarezana
in stavbena opeka
v veliki množini narazpolago in se zamore takoj
dobiti. Kakovost izborna. Cena za 1000 ko-
madov 80 kron. Naročuje se lahko po dopisnici. 46-0-18

Od dobrega najboljše!

SINGER

Singer Ko.

del. družba za šivalne stroje

Novo mesto, Veliki trg št. 45.

217-10-2

Naznanilo.

Vsojamo si, vljudno naznaniti, da smo zastópstvo naše družbe za Novomeški okraj prenosili gospodu

ANTON-U BUTARA v Novem mestu

in prosimo vse naše zavarovance, da bi se obrnili o zavarovalnih zadevah zaupno na istega, kateri bode vsakčas rad pripravljen, potrebna pojasnila dati in dotično zavarovanje izpeljati.

Prevzamemo zavarovanje proti ognju za tovarne in obrtnije vsake vrste, dalje za poslopje, pohištvo, blago, živino, pičo i. t. d., potem zavarujemo tudi proti vlamu, proti razpoku steklenih šip, proti nezgodam i. t. d.

Z odličnim spoštovanjem

213-3-2

Vrhovni zastop v Gradcu
Dunajske zavarovalne družbe.

„Slovenska Straža“ v Ljubljani

želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem

zanesljivega človeka

ki bi sodeloval pri „Ljudskem zavarovanju“. Zagotovljen je dober in trajen zaslužek. — Ponudbe pod „Ljudsko zavarovanje“ na Slovensko Stražo v Ljubljani. 189-7-5

Ivan Kuntara : tapetnik in dekoratnik :
v Šmihelu pri Rudolfovem

se priporoča slavnemu občinstvu in gg. graščakom okolice v izvršitev vsakovrstnega v stroko spadajočega dela in sobnega tapetovanja. — Za naročilo zadostuje dopisnica. — Ravno tam je na prodaj lep divan z naslonjalom. 132-13-11

KEIL-ov LAK najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura)
za umivalne mize 90 v.
Keil-ova pasta za čevlje 30 v.
Keil-ov lak za zlatenje okvirjev
40 v.

Keil-ovo leščilo za pòde 90 v.
Keil-ov lak za klobuke v raz-
ličnih barvah,
ima vedno v zalogi trdka:

J. PICEK, Novo mesto.

Črnomelj: Anton Zure.
Idrija: Val. Lapajne.
Kamnik: I. Petek.
Kočevje: Franz Loy.
Kranj: Franc Dolenc.

Ljubljana: Leskovec & Meden.
Škofja Loka: M. Žigon.
Zagorje: Rih. E. Mihelčič.
Radovljica: Otto Homan.
(178-6-6)